

॥ तैत्तिरीय संहिता ॥

॥ पञ्चमः प्रश्नः ॥

॥ तैत्तिरीयसंहितायां द्वितीयकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः ॥

विश्वरूपो वै त्वाष्ट्रः पुरोहितो देवानामाससीत्स्वस्रीयो-
ऽसुराणां तस्य त्रीणि शीरुषाण्यासन्त्सोमपानं
सुरापानमन्नादनं स प्रत्यक्षं देवेभ्यो भागमवदत्परोक्षमसुरेभ्यः
सर्वसंभै वै प्रत्यक्षं भागं वदन्ति यसंभो एव परोक्षं वदन्ति
तस्य भाग उदितस्तसंभादिन्द्रोऽबिभेदीदृङ् वै राष्ट्रं वि
पर्यावर्तयतीति तस्य वज्रमादाय शीरुषाण्यच्छिनद्यत्सोमपान-
(१)

माससीत्स कपिञ्जलोऽभवद्यत्सुरापानं स कलविङ्को
यदन्नादनं स तित्तिरिस्तस्यञ्जलिना ब्रह्महृत्यामुपागृह्णात्तां
संवत्सरमबिभस्तं भूतान्यभ्यक्रोशन्ब्रह्महन्निति स
पृथिवीमुपासीददस्यै ब्रह्महृत्यायै तृतीयं प्रति गृह्णाणेति
साऽब्रवीद्वरं वृणै खातात्पराभविष्यन्ती मन्ये ततो मा परा
भूवमिति पुरा ते (२)

संवत्सरादपि रोहादित्यब्रवीत्तसंभात्पुरा संवत्सरात्पृथि
खातमपि रोहति वारंवृतं ह्यस्यै तृतीयं ब्रह्महृत्यायै

प्रत्यङ्गृह्णात्तत्संस्वकृतमिरिणमभवत्तसंभादाहिताग्निः श्रद्धादेवः
 संस्वकृत इरिणे नाव संयेद्ब्रह्महृत्यायै ह्येष वर्णः स
 वनस्पतीनुपासीददसंचै ब्रह्महृत्यायै तृतीयं प्रति गृहीतेति
 तैऽब्रुवन्वरं वृणामहै वृक्णात् (३)

पराभविष्यन्तो मन्यामहे ततो मा परा भूमेत्याब्रश्चनाद्बो
 भूयांसः उत्तिष्ठानित्यब्रवीत्तसंभादाब्रश्चनाद्वृक्षाणां भूयांसः
 उत्तिष्ठन्ति वारिवृतः ह्येषां तृतीयं ब्रह्महृत्यायै प्रत्यङ्गृह्णन्स
 निर्यासोऽभवत्तसंभान्निर्याससंच्य नाशय ब्रह्महृत्यायै ह्येष
 वर्णोऽथो खलु य एव लोहितो यो वाऽऽब्रश्चनान्निर्येषति तसंच्य
 नाऽऽशयं (४)

काममन्यसंच्य स सत्रीषंसदमुपासीददसंचै
 ब्रह्महृत्यायै तृतीयं प्रति गृहीतेति ता अब्रुवन्वरं वृणामहा
 ऋत्विषात्प्रजां विन्दामहै काममा विजनितोः सम्भवामेति
 तसंभादृत्विषात्सत्रियः प्रजां विन्दन्ते काममा विजनितोः
 सम्भवन्ति वारिवृतः ह्यासां तृतीयं ब्रह्महृत्यायै प्रत्यङ्गृह्णन्सा
 मलंवद्वासामभवत्तसंभान्मलंवद्वाससां न सं वदेत् (५)

न सहाऽऽसीत् नासंच्य अन्नमद्याद्ब्रह्महृत्यायै ह्येषा
 वर्णं प्रतिमुच्याऽऽस्तेऽथो खल्वाहुरभ्यञ्जनं वाव सत्रिया
 अन्नमभ्यञ्जनमेव न प्रतिगृह्यं काममन्यदिति यां मलंवद्वाससं

सम्भवन्ति यस्ततो जायते सोऽभिषत्तो यामरण्ये तस्यै
 स्तेनो यां पराचीं तस्यै हीतमुख्यपगल्भो या स्नाति
 तस्यां अफ्सु मारुको या- (६)

अभ्यङ्गे तस्यै दुश्चर्मा या प्रलिखते तस्यै खलतिरपमारी
 याऽऽङ्गे तस्यै काणो या दतो धावते तस्यै श्यावदन् या नखानि
 निकृन्तते तस्यै कुनखी या कृणत्ति तस्यै क्लीबो या रज्जुः
 सृजति तस्यां उद्वन्धुको या पर्णेन पिबति तस्यां उन्मादुको
 या खर्वेण पिबति तस्यै खर्वस्तिस्रो रात्रीर्व्रतं चरेदञ्जलिना
 वा पिबेदखर्वेण वा पात्रेण प्रजायै गोपीथाय॥ (७)

यथसोमपानन्ते वृक्णात्तस्य नाशयं वदेत् मारुको याऽखर्वेण वा त्रीणि च॥ [१]

त्वष्टा हतपुत्रो वीन्द्रः सोममाहरत्तस्मिन्निन्द्र
 उपह्वमैच्छत् तं नोपाह्वयत् पुत्रं मेऽवधीरिति स यज्ञवेशसं कृत्वा
 प्रासहा सोममपिबत्तस्य यदत्यशिष्यत् तत्त्वष्टाहवनीयमुप
 प्रावर्तयत्स्वाहेन्द्रशत्रुर्वधस्वेति यदवर्तयत्तद्वृत्रस्य वृत्रत्वं
 यदब्रवीत्स्वाहेन्द्रशत्रुर्वधस्वेति तसंभादस्ये- (८)

न्द्रः शत्रुरभवत्स सम्भवन्नग्रीषोमावभि समभवत्स
 इषुमात्रमिषुमात्रं विष्वङ्कुर्यत् स इमाँल्लोकानवृणोद् यदिमाँल्लोका-
 नवृणोत् तद्वृत्रस्य वृत्रत्वं तसंभादिन्द्रोऽबिभेत्स प्रजापतिमुपा-
 धावच्छत्रुर्मेऽजनीति तसंभै वज्रं सित्का प्रायच्छदेतेन जहीति

तेनाभ्यायत् तावंब्रूतामग्नीषोमौ मा (९)

प्र हारावमन्तः स॒व इति॑ मम॒ वै युव॑ः स॒थ
इत्य॑ब्रवीन्माम॒भ्येत॑मिति॒ तौ भा॑ग॒धेय॑मैच्छेतां॒ ताभ्या॑मेत-
म॒ग्नीषो॑मीय॒मेका॑दशकपालं॒ पूर्णमा॑से॒ प्राय॑च्छु॒त्ताव॑ंब्रूताम॒भि
स॒न्दष्टौ॑ वै स॒वो न श॑क्नुव॒ ऐतु॑मिति॒ स इन्द्र॑ आ॒त्मनः॑
शीत॑रूराव॒जनय॑त्तच्छी॒तरू॒रयो॒र्जन्म॒ य ए॒वः शी॑तरू॒रयो॒र्जन्म॒
वेद॑ (१०)

नैन॑ः शीत॑रूरौ ह॒तस॑ताभ्या॒मेन॑म॒भ्यनय॑त् तस॑न्भा॒ञ्जञ्ज॑भ्यमा-
नाद॑ग्नीषोमौ॒ निर॑क्रामतां॒ प्राणा॑पानौ वा ए॒नं तद॑जहितां॒ प्रा॒णो वै
दक्षो॑ऽपानः॒ क्रतु॑स॒त्तस॑न्भा॒ञ्जञ्ज॑भ्यमानो ब्रूया॒न्मयि॑ दक्ष॒क्रतू इति॑
प्राणा॑पानावे॒वात्म॑न्धत्ते॒ सर्व॑मायु॒रेति॑ स दे॒वता॑ वृ॒त्रान्नि॒रूह॑य॒ वार्त्र॑घ्नः
ह॒विः पूर्ण॑मा॒से नि॑र॒वप॑द् घ॒न्ति वा ए॒नं पूर्ण॑मा॒स आ- (११)

ऽमा॑वा॒स॒द्यायां॑ प्याययन्ति॒ तस॑न्भा॒द्वार्त्र॑घ्नी॒ पूर्ण॑मा॒से-
ऽनू॑च्येते॒ वृध॑न्वती॒ अमा॑वा॒स॒द्यायां॑ तथ॒स॒ऽऽस॑थाप्य॒
वार्त्र॑घ्नः॒ ह॒विर्व॑ज्रमा॒दाय॑ पुन॒रभ्या॑यत् ते अ॒ब्रूतां॑ द्यावा॒पृथि॒वी
मा प्र हारा॑वयोर्वै श्रित॒ इति॑ ते अ॒ब्रूतां॑ वरं॒ वृणा॑वहे
नक्ष॑त्रविहिता॒ऽहम॑स॒ानीत्य॑स॒ाव॑ब्रवीच्चि॒त्रवि॑हिता॒ऽहमि॑तीयं
तस॑न्भान्नक्ष॑त्रविहिता॒ऽसौ चि॒त्रवि॑हितेयं॒ य ए॒वं द्यावा॑पृथि॒व्योर्-
(१२)

वरं वेदैर्न वरो गच्छति स आभ्यामेव प्रसूत इन्द्रो
वृत्रमहन्ते देवा वृत्रं हत्वाऽग्नीषोमोवब्रुवन् हव्यं नो वहतमिति
तावंब्रूतामपतेजसो वै त्यो वृत्रे वै त्ययोस्तेज इति तै-
ऽब्रुवन्क इदमच्छेतीति गौरित्यब्रुवन्गौर्वाव सर्वस्य मित्रमिति
साऽब्रवीद् (१३)

वरं वृणै मय्येव सतोभयेन भुनजाध्वा इति तद्वैराहरत्तसंभ्राद्रा
सतोभयेन भुञ्जत एतद्वा अग्नेस्तेजो यद् घृतमेतत्सोमस्य
यत्पयो य एवमग्नीषोमयोस्तेजो वेदं तेजस्यैव भवति
ब्रह्मवादिनो वदन्ति किं देवत्यं पौर्णमासमिति प्राजापत्यमिति
ब्रूयात्तेनेन्द्रं ज्येष्ठं पुत्रं निरवासाययदिति तसंभ्राज्येष्ठं पुत्रं धनेन
निरवासाययन्ति॥ (१४)

अस्य मा वेदा द्यावापृथिव्योरब्रवीदिति तसंभ्राज्त्वारिं च॥ [२]

इन्द्रं वृत्रं जग्निवांसम्मृधोऽभि प्रावेपन्त स एतं वैमृधं
पूणमासेऽनुनिर्वाप्यमपश्यत्तं निरवपत्तेन वै स मृधोऽपाहत
यद्वैमृधः पूर्णमासेऽनुनिर्वाप्यो भवति मृध एव तेन यजमानोऽप
हत इन्द्रो वृत्रं हत्वा देवताभिश्चेन्द्रियेण च व्यार्ध्यत स
एतमाग्नेयमष्टाकपालममावास्यायामपश्यदैन्द्रं दधि (१५)

तन्निरवपत्तेन वै स देवतांश्चेन्द्रियं चावारुन्ध यदाग्नेयो-
ऽष्टाकपालोऽमावास्यायां भवत्यैन्द्रं दधि देवतांश्चैव तेनैन्द्रियं च

यज॑मानोऽव॑ रुन्ध॒ इन्द्र॑स॒ञ्च वृ॒त्रं ज॒घ्नुष॑ इन्द्रि॒यं वी॒र्यं॑ पृथि॒वीमनु॑
व्या॑र्च्छ॒त्तदोष॑धयो वी॒रुधो॑ऽभव॒न्त्स॑ प्र॒जाप॑तिमुपा॒धावद्धृ॒त्रं मे॑ ज॒घ्नुष॑
इन्द्रि॒यं वी॒र्यं॑ (१६)

पृथि॒वीमनु॑ व्या॒र्त्तदोष॑धयो वी॒रुधो॑ऽभूव॒न्निति॑ स॒ प्र॒जाप॑तिः
प॒शून्ब्रवी॑देतद॒स॒ञ्चै स॒ं न॑य॒तेति॑ तत्प॒शव॑ ओष॑धी॒भ्यो-
ऽध्या॑त्मन्त्स॒मन॑य॒न्तत्प्र॑त्य॒दुह॑न् यत्स॒मन॑य॒न्तत्स॒ान्नाय्य॑स॒ञ्च
स॒ान्नाय्य॑त्वं यत्प्र॒त्यदु॑ह॒न्तत्प्र॑तिधुषः॑ प्रतिधु॒क्तः॑ स॒मनै॑षुः
प्र॒त्यधु॑क्ष॒न्न तु॑ मयि॑ श्रय॒त इत्य॑ब्रवी॒देतद॒स॒ञ्चै (१७)

श्रु॒तं कुरु॑तेत्य॒ब्रवी॑त्तद॒स॒ञ्चै श्रु॒तम॑कुर्व॒न्निन्द्रि॑यं वावा॒स॒मिन्वी॑र्यं
तद॑श्रय॒न्तच्छ्रु॑तस॒ञ्चै श्रु॒तत्व॑ः स॒मनै॑षुः प्र॒त्यधु॑क्ष॒च्छ्रु॑तम॒क्रन्न॑ तु
मा॑ धि॒नोती॑त्य॒ब्रवी॑देतद॒स॒ञ्चै दधि॑ कुरु॑तेत्य॒ब्रवी॑त्तद॒स॒ञ्चै
दध्य॑कुर्व॒न्तदे॑नमधि॒नोत्तद्द॒धो दधित्वं॑ ब्र॒ह्मवा॑दि॒नो वद॑न्ति द॒ध्नः
पूर्व॑स॒ञ्चाव॑देयं (१८)

दधि॑ हि पूर्वं क्रि॒यत॑ इत्यना॑दृत्य॒ तच्छ्रु॑तस॒ञ्चैव॑ पूर्व॑स॒ञ्चाऽव॑
द्येदिन्द्रि॒यमे॒वा॒स॒मिन्वी॑र्यं॑ श्रि॒त्वा द॒धोपरि॑ष्ठाद्विनोति॑
यथा॑पूर्वमु॒पैति॑ यत्पू॒तीकै॑र्वा पर्ण॒वल्कै॑र्वा॒तश्चा॒त्सौम्यं॑ तद्यत्क॒लै
राक्ष॒सं तद्यत्त॑ण्डु॒लैर्वै॑श्वदे॒वं तद्यदा॑तश्च॒नेन॑ मा॒नुषं॑ तद्यद्द॒ध्रा
तत्स॒ेन्द्रं॑ द॒ध्रा त॑नक्ति (१९)

सेन्द्रत्वायाग्निहोत्रोच्छेषमभ्यातनक्ति यज्ञस्य सन्तत्या
 इन्द्रो वृत्रं हत्वा परां परावतमगच्छदपाराधमिति मन्यमानस्त्
 देवताः प्रैषमैच्छन्त्सोऽब्रवीत्प्रजापतिर्यः प्रथमोऽनुविन्दति
 तस्य प्रथमं भागधेयमिति तं पितरोऽन्वविन्दन्तसंभ्रात्पितृभ्यः
 पूर्वेद्युः क्रियते सोऽमावास्यं प्रत्यागच्छत्तं देवा अभि
 समगच्छन्ताऽमा वै नो - (२०)

एद्य वसु वसुतीतीन्द्रो हि देवानां वसु तदमावास्यं
 अमावास्यत्वं ब्रह्मवादिनो वदन्ति किं देवत्यं सान्नाय्यमिति
 वैश्वदेवमिति ब्रूयाद्विश्वे हि तद्देवा भागधेयमभि समगच्छन्तेत्यथो
 खल्वैन्द्रमित्येव ब्रूयादिन्द्रं वाव ते तद्विषज्यन्तोऽभि
 समगच्छन्तेति॥ (२१)

दधि मे जघृषं इन्द्रियं वीर्यमित्यब्रवीदेतदसंभ्रा अवदेयन्तनक्ति नो द्विचत्वारिंशच्च॥—[३]

ब्रह्मवादिनो वदन्ति स त्वे दर्शपूर्णमासौ यजेत य एनौ
 सेन्द्रो यजेतेति वैमृधः पूर्णमासेऽनुनिर्वाप्यो भवति तेन
 पूर्णमासः सेन्द्रं ऐन्द्रं दध्यमावास्यं तेनामावास्यं
 सेन्द्रा य एवं विद्वान्दर्शपूर्णमासौ यजते सेन्द्राविवैनौ यजते
 श्वःश्वोऽसंभ्रा ईजानाय वसीयो भवति देवा वै यद्यज्ञेऽकुर्वत
 तदसुरा अकुर्वत ते देवा एता- (२२)

मिष्टिमपश्यन्नाग्नावैष्णवमेकादशकपालं सरस्वत्यै चरुं
 सरस्वते चरुं तां पौर्णमासं स्रुं स्थाप्यानु निरवपन्ततो

दे॒वा अ॒भ॒व॒न्प॒रा॒स॒ुरा॒ यो भ्रातृ॑व्यवा॒न्त्स॒ञ्चा॒त्स॒ पौ॒र्ण॒मा॒स॒ः
 स॒ः॒ स॒त्थाप्ये॒तामिष्टि॑मनु॒ निर्व॑पेत्पौ॒र्ण॒मा॒से॒नैव॒ वज्रं॒ भ्रातृ॑व्याय
 प्र॒हृ॒त्याऽऽ॒ग्नावैष्ण॑वेन॒ दे॒वता॑श्च॒ य॒ज्ञं च॒ भ्रातृ॑व्य॒स॒ञ्च॒ वृ॒द्धे
 मि॒थु॒ना॒न्प॒शू॒न्त्स॒ार॒स्व॒ता॒भ्यां॒ याव॑दे॒वा॒स॒ञ्चा॒स॒ति॒ तथ् (२३)

सर्वं॑ वृ॒द्धे पौ॒र्ण॒मा॒सी॒मेव॒ य॒जेत॒ भ्रातृ॑व्यवा॒न्नामा॑वा॒स॒ञ्चा॒ः
 ह॒त्वा भ्रातृ॑व्यं॒ ना प्या॑ययति॒ स॒ाकं॒ प्र॒स॒त्थायी॑येन॒ य॒जेत॒
 प॒शु॒का॒मो य॒स॒ञ्चै॒ वा अ॒ल्पे॒नाऽऽ॒हर॑न्ति॒ नाऽऽ॒त्म॒ना॒ तृ॒प्य॒ति॒
 ना॒न्य॒स॒ञ्चै॒ द॒दा॒ति॒ य॒स॒ञ्चै॒ म॒ह॒ता॒ तृ॒प्य॒त्या॒त्म॒ना॒ द॒दा॒त्य॒न्य॒स॒ञ्चै॒
 म॒ह॒ता॒ पूर्ण॑ः हो॒त॒व्यं॒ तृ॒प्त ए॒वैन॑मिन्द्रः॒ प्र॒जया॑ प॒शुभि॑स॒त्तर्प॑यति
 दा॒रु॒पा॒त्रेण॑ जु॒हो॒ति॒ न हि॒ मृ॒न्म॒य॒माहु॑तिमा॒न॒श औ॒दु॒म्बरं॒ (२४)

भ॒व॒त्यूर्वा॑ उ॒दु॒म्बर॒ ऊ॒र्क्पर्श॑व॒ ऊ॒र्जे॒वा॒स॒ञ्चा॒ ऊ॒र्जं॒ प॒शू॒न॒व॒
 रु॒न्धे ना॒ग॒त॒श्री॒र्म॒हेन्द्रं॒ य॒जेत॒ त्रयो॒ वै ग॒त॒श्रियः॒ शुश्रु॑वान्ग्रा॒म॒णी
 रा॒ज॒न्य॑स॒त्तेषां॑ म॒हेन्द्रो॑ दे॒वता॒ यो वै स॒वां दे॒वता॑मति॒य॒ज॒ते॒
 प्र स॒वायै॑ दे॒वता॑यै च्यव॒ते न॒ परां॑ प्राप्नो॒ति पापी॑यान्भवति
 स॒ंव॒त्स॒र॒मिन्द्रं॑ य॒जेत॒ स॒ंव॒त्स॒र॒ः हि व्र॑तं॒ नाति॒ स॒वै॒
 (२५)

वैनं॑ दे॒वते॑ज्यमा॒ना भू॒त्या इ॒न्द्रे व॒सी॒यान्भव॑ति
 स॒ंव॒त्स॒र॒स॒ञ्च॑ प॒र॒स॒त्ता॒द॒ग्नये॑ व्र॒त॒प॒तये॑ पुरो॒डाश॑म॒ष्टाक॑पालं
 निर्व॑पेत्स॒ंव॒त्स॒र॒मे॒वैनं॑ वृ॒त्रं ज॒घ्नि॒वा॒स॒म॒ग्नि॒र्ब्र॒त॒प॒ति॒र्ब्र॒त॒मा

लम्भयति ततोऽधि कामं यजेत॥ (२६)

एतान्तदौदुम्बरं स॒वा त्रि॒शच्च॑॥ [४]

नासोमयाजी सं नयेदनागतं वा एतस्य पयो यो-
ऽसोमयाजी यदसोमयाजी सन्नयेत्परिमोष एव सोऽनृतं
करोत्यथो परैव सिच्यते सोमयाज्यैव सं नयेत्पयो वै
सोमः पयः सान्नाय्यं पयसैव पय आत्मन्धत्ते वि वा एतं
प्रजया पशुभिरर्धयति वर्धयत्यस्य भ्रातृव्यं यस्य हविर्निरुप्तं
पुरस्ताच्चन्द्रमा - (२७)

अभ्युदेति त्रेधा तण्डुलान् वि भजेद्ये मध्यमाः स्युस्तानुग्रये
दात्रे पुरोडाशमष्टाकपालं कुर्याद्ये स्थविष्ठास्तानिन्द्राय
प्रदात्रे दधश्चरुं येऽणिष्ठास्तान् विष्णवे शिपिविष्टाय शृते
चरुमग्निरेवासन्नै प्रजां प्रजनयति वृद्धामिन्द्रः प्र यच्छति यज्ञो वै
विष्णुः पशवः शिपिर्यज्ञ एव पशुषु प्रति तिष्ठति न द्वे (२८)

यजेत यत्पूर्वया सम्प्रति यजेतोत्तरया छुम्बद्वुर्याद्यदुत्तरया
सम्प्रति यजेत पूर्वया छुम्बद्वुर्यान्नेष्टिर्भवति न यज्ञस्तदनु
हीतमुख्यपगल्भो जायत एकामेव यजेत प्रगल्भोऽस्य जायते-
ऽनादृत्य तद्ध एव यजेत यज्ञमुखमेव पूर्वयाऽऽलभते यजत उत्तरया
देवता एव पूर्वयाऽवरुन्ध इन्द्रियमुत्तरया देवलोकमेव (२९)

पूर्वयाऽभिजयति मनुष्यलोकमुत्तरया भूयःसो यज्ञक्रतूनुपैत्येषा
वै स॒मु॒मना॒ नामेष्टिर्यमद्येजानं पश्चाच्चन्द्रमा अभ्युदेत्य॒स॒स्मिन्ने॒वास॒म्भै
लोकेऽर्धुकं भवति दाक्षायणयज्ञेन स॒वु॒र्गका॒मो यजेत पूर्णमा॑स॒
सं नये॑न्मैत्रावरुण्याऽऽमिक्षयाऽमावा॒स॒ञ्चायां यजेत पूर्णमा॑स॒
वै दे॒वानां॑ स॒त॒स॒स्तेषा॑मे॒तम॑र्धमा॒सं प्रस॑त॒स॒स्तेषा॑ मैत्रावरुणी
व॒शाऽमा॑वा॒स॒ञ्चायाम॑नूबन्ध्या यत् (३०)

पूर्वेद्युर्यजते वेदिमेव तत्करोति यद्वत्स॒नपा॑करोति
स॒दोह॑विर्धाने ए॒व स॒म्मिनो॑ति यद्यजते दे॒वैरे॒व स॒त॒त्यां
स॒म्पाद॑यति स ए॒तम॑र्धमा॒सं स॒न्ध॒माद॑ दे॒वैः सोमं॑ पिबति
यन्मै॑त्रावरुण्याऽऽमिक्षयाऽमावा॒स॒ञ्चायां यज॑ते यै॒वासो॑ दे॒वानां॑
व॒शाऽनू॑बन्ध्या स॒ो ए॒वैषै॑त॒सञ्च॑ स॒क्षाद्वा ए॒ष दे॒वान॒भ्यारो॑हति
य ए॒षां य॒ज्ञ- (३१)

म॒भ्यारो॑हति यथा खलु वै श्रेया॑न॒भ्यारू॑ढः का॒मय॑ते तथा
करोति यद्य॑वविध्यति पापी॑यान्भवति यदि ना॒ववि॑ध्यति स॒दृङ्
व्या॒वृत्का॑म ए॒तेन॑ य॒ज्ञेन॑ यजेत क्षुरपे॑वि॒रह्यैष॑ य॒ज्ञस॑त्ता॒जक्पु॑ण्यो
वा भ॑वति प्र वा मी॒यते॒ तस॑चै॒तद्वृ॑तं ना॒नृतं॑ वदेन्न मा॒सम॑श्रीयान्न
स॒त्रिय॑मुपे॒यात्रा॑स॒ञ्च प॑ल्पूल॒नेन॑ वा॒सः प॑ल्पूलयेयुरेतद्धि दे॒वाः
सर्वं॑ न कुर्वन्ति॥ (३२)

एष वै दे॒व॒र॒थो यद॑र्शपूर्णमा॒सौ यो द॑र्शपूर्णमा॒सावि॑ष्टा
सोमे॑न॒ यज॑ते रथ॑स्पष्ट ए॒वाव॑साने॒ वरे॑ दे॒वाना॑म॒व
स॑च्यत्येतानि॒ वा अ॒ङ्गाप॑रू॒षि स॑ंवथ्स॒रस॑च॒ यद॑र्श-
पूर्णमा॒सौ य ए॒वं वि॒द्वान्द॑र्शपूर्णमा॒सौ यज॑तेऽङ्गाप॑रू॒ष्येव
स॑ंवथ्स॒रस॑च॒ प्रति॑ दधात्येते वै स॑ंवथ्स॒रस॑च॒ चक्षु॑षी
यद॑र्शपूर्णमा॒सौ य ए॒वं वि॒द्वान्द॑र्शपूर्णमा॒सौ यज॑ते ताभ्या॑मे॒व
स॑ुव॒र्गं लो॒कम॑नु पश्य- (३३)

त्येषा वै दे॒वानां॑ वि॒क्रान्ति॑र्यद॑र्शपूर्णमा॒सौ य ए॒वं
वि॒द्वान्द॑र्शपूर्णमा॒सौ यज॑ते दे॒वाना॑मे॒व वि॒क्रान्ति॑मनु वि
क्र॑मत एष वै दे॒व॒यानः॑ पन्था॒ यद॑र्शपूर्णमा॒सौ य ए॒वं
वि॒द्वान्द॑र्शपूर्णमा॒सौ यज॑ते य ए॒व दे॒व॒यानः॑ पन्था॒स्त्
स॑मारो॒हत्ये॑तौ वै दे॒वाना॑ ह॒री यद॑र्शपूर्णमा॒सौ य ए॒वं
वि॒द्वान्द॑र्शपूर्णमा॒सौ यज॑ते यावे॒व दे॒वाना॑ ह॒री ताभ्या॑- (३४)

मे॒वैभ्यो॑ ह॒व्यं व॑हत्येतद्वै दे॒वाना॑मा॒सच॑ यद॑र्शपूर्णमा॒सौ
य ए॒वं वि॒द्वान्द॑र्शपूर्णमा॒सौ यज॑ते स॒ाक्षा॑दे॒व दे॒वाना॑मा॒सच॑
जुहो॑त्येष वै ह॒वि॒र्धा॒नी यो द॑र्शपूर्णमा॒सया॑जी स॒ायं प्रा॑तरग्निहोत्रं
जुहो॑ति॒ यज॑ते द॑र्शपूर्णमा॒साव॑हरहर॒हवि॑र्धानिना॒ स॑ुतो य
ए॒वं वि॒द्वान्द॑र्शपूर्णमा॒सौ यज॑ते ह॒वि॒र्धा॒न्यस॑मीति॒ सर्व॑मे॒वास॑च॒
ब॒र्हिष्य॑ दत्तं भ॑वति दे॒वा वा अ॑हर्- (३५)

य॒ज्ञियं॑ नावि॑न्दन्ते द॑र्शपूर्णमा॒साव॑पुन॒न्तौ वा ए॒तौ पू॒तौ

मेध्यौ यद्दर्शपूर्णमासौ य एवं विद्वान्दर्शपूर्णमासौ यजते
 पूतावेवैनौ मेध्यौ यजते नामावासांच्यां च पौर्णमासांच्यां
 च सत्रियमुपेयाद्यदुपेयान्निरिन्द्रियः सञ्चाथसोमसञ्च वै
 राज्ञोऽर्धमाससञ्च रात्रयः पत्रय आसन्तासाममावासांच्यां च
 पौर्णमासीं च नोपैत् (३६)

ते एनमभि समनह्येतां तं यक्ष्म आर्च्छद्राजानं यक्ष्म
 आरदिति तद्राजयक्ष्मसञ्च जन्म यत्पारपीयानभवत्तत्पापयक्ष्मसञ्च
 यज्जायाभ्यामविन्दत्तज्जायेत्यसञ्च य एवमेतेषां यक्ष्माणां जन्म वेद
 नैनमेते यक्ष्मा विन्दन्ति स एते एव नमसञ्चनुपाधावत्ते अब्रूतां
 वरं वृणावहा आवं देवानां भागधे असंवा (३७)

ऽऽवधि देवा इज्यान्ता इति तसंभ्राथसदृशीनां
 रात्रीणाममावासांच्यां च पौर्णमासांच्यां च देवा इज्यन्त
 एते हि देवानां भागधे भागधा असंभ्रै मनुष्या भवन्ति य
 एवं वेद भूतानि क्षुधमघ्नथ्सद्यो मनुष्या अर्धमासे देवा
 मासि पितरः संवथ्सरे वनस्पतयस्तसंभ्रादहरहर्मनुष्या
 अशनमिच्छन्तेऽर्धमासे देवा इज्यन्ते मासि पितृभ्यः क्रियते
 संवथ्सरे वनस्पतयः फलं गृह्णन्ति य एवं वेद हन्ति क्षुधं
 भ्रातृव्यम्॥ (३८)

पश्यति ताभ्यामहरैदसां फलं सस्त च॥ [६]

देवा वै नर्चि न यजुष्यश्रयन्त ते सामन्नेवाश्रयन्त हिं करोति

सामैवाकर्हिं करोति यत्रैव देवा अश्रयन्त तत एवैनान्प्र युङ्क्ते
हिं करोति वाच एवैष योगो हिं करोति प्रजा एव तद्यजमानः
सृजते त्रिः प्रथमामन्वाह त्रिरुत्तमां यज्ञस्यैव तद्वरसं (३९)

नह्यत्यप्रसंसाय सन्ततमन्वाह प्राणानामन्नाद्यस्य
सन्तत्या अथो रक्षसामपहत्यै राथन्तरीं प्रथमामन्वाह राथन्तरो
वा अयं लोक इममेव लोकमभि जयति त्रिविं गृह्णाति त्रयं इमे
लोका इमानेव लोकानभि जयति बारहतीमुत्तमामन्वाह बारहतो
वा असौ लोकोऽमुमेव लोकमभि जयति प्र वो - (४०)

वाजा इत्यनिरुक्तां प्राजापत्यामन्वाह यज्ञो वै प्रजापतिर्यज्ञमेव
प्रजापतिमा रभते प्र वो वाजा इत्यन्वाहान्नं वै वाजोऽन्नमेवाव रुन्धे
प्र वो वाजा इत्यन्वाह तसंभ्रात्प्राचीनं रेतो धीयतेऽग्न आ याहि
वीतय इत्याह तसंभ्रात्प्रीतीर्चाः प्रजा जायन्ते प्र वो वाजा - (४१)

इत्यन्वाह मासा वै वाजा अर्धमासा अभिद्यवो
देवा हविष्मन्तो गौर्घृताची यज्ञो देवाञ्जिगाति यजमानः
सुम्रयुरिदमसीदमसीत्येव यज्ञस्य प्रियं धामाव रुन्धे यं
कामयेत सर्वमायुरियादिति प्र वो वाजा इति तस्यानूच्याग्न
आ याहि वीतय इति सन्ततमुत्तरमर्धर्चमा लभेत (४२)

प्राणेनैवास्योपानं दाधार सर्वमायुरेति यो वा अरन्निं
सामिधेनीनां वेदारत्नावेव भ्रातृव्यं कुरुतेऽर्धर्चो सं दधात्येष
वा अरन्निः सामिधेनीनां य एवं वेदारत्नावेव भ्रातृव्यं कुरुत

ऋषेर्ऋषेर्वा एता निर्मिता यत्सामिधेन्यस्ता यदसंयुक्ताः
संयुः प्रजया पशुभिर्यजमानसंयु वि तिष्ठेरन्नर्धर्चो सन्दधाति
सं युनक्त्येवैनास्ता असंभै संयुक्ता अवरुद्धाः सर्वामाशिषं
दुहे॥ (४३)

बृसं वो जायन्ते प्र वो वाजां लभेत दधाति सन्दशं च॥ [७]

अयंज्ञो वा एष योऽसामाऽग्र आ याहि वीतय
इत्याह रथन्तरस्यैष वर्णस्तं त्वां समिद्विरङ्गिर इत्याह
वामदेव्यस्यैष वर्णो बृहदग्रे सुवीर्यमित्याह बृहत एष वर्णो
यदेतं तृचमन्वाह यज्ञमेव तत्सामन्वन्तं करोत्यग्निरमुष्मिल्लोक
आसीदादित्योऽसंमिन्ताविमौ लोकावशान्ता- (४४)

वास्तां ते देवा अब्रुवन्नेतेमौ वि पर्यूहामेत्यग्र आ याहि वीतय
इत्यसंमिल्लोकेऽग्निमदधुर्बृहदग्रे सुवीर्यमित्यमुष्मिल्लोक आदित्यं
ततो वा इमौ लोकावशाम्यतां यदेवमन्वाहानयोर्लोकयोः शान्त्यै
शाम्यतोऽसंभौ इमौ लोकौ य एवं वेद पञ्चदश सामिधेनीरन्वाह
पञ्चदश (४५)

वा अर्धमासस्य रात्रयोऽर्धमासशः संवत्सर
आप्यते तासां त्रीणि च शतानि षष्टिश्चाक्षराणि तावतीः
संवत्सरस्य रात्रयोऽक्षरश एव संवत्सरमाप्नोति नृमेधश्च

परुच्छेपश्च ब्रह्मवाद्यमवदेताम॒स॒मिन्दारा॒वाद्रै॑ऽग्निं जनयाव यतरो
नौ ब्रह्मीया॒निति॑ नृमेधो॒ऽभ्यवद॑त्स धूमम॑जनयत्परुच्छेपो॒-
ऽभ्यवद॑त्सो॑ऽग्निम॑जनयदृष इत्य॑ब्रवीद्- (४६)

यथ॑स॒माव॑द्विद्व क॒था त्वम॒ग्निमजी॑ज्ज्ना॒ नाहमिति॑
स॒ामिधे॑नीनामे॒वाहं॑ वर्णं वेदेत्य॑ब्रवीद्यद् घृतव॑त्पदम॑नूच्यते स
आ॒स॒ां वर्ण॑स॒त्तं त्वां स॒मिद्भि॑रङ्गिर॒ इत्या॑ह स॒ामिधे॑नीष्वेव
तज्ज्योति॑र्जनयति स॒त्रिय॑स॒स्तेन॑ यदृचः स॒त्रिय॑स॒स्तेन॑
यद्वा॑य॒त्रियः॑ स॒त्रिय॑स॒स्तेन॑ यथ॑स॒ामिधे॑न्यो वृष॑ण्वतीम॒न्वाह॑ (४७)

तेन॑ पु॒ङ्ग॒स॒व॑तीस॒स्तेन॑ स॒ेन्द्रा॒स॒स्तेन॑ मिथु॒ना अ॒ग्निर्दे॒वानां॑
दूत॑ आ॒सी॒दुशना॑ का॒व्योऽस॑राणां॒ तौ प्र॒जाप॑तिं प्र॒श्नमै॑ता॒
स॒ प्र॒जाप॑तिर॒ग्निं दू॒तं वृ॑णीमह॒ इत्य॑भि॒ पर्या॑वर्तत॒ ततो॑
दे॒वा अ॒भ॒व॑न्परा॒स॑रा॒ यस॑चै॒वं वि॒दुषो॑ऽग्निं दू॒तं वृ॑णीमह॒
इत्य॑न्वाह॒ भव॑त्यात्मना॒ परा॑स॒च्य भ्रातृ॑व्यो भवत्य॒ध्वर॑वतीम॒न्वाह॑
भ्रातृ॑व्यमे॒वैतया॑ (४८)

ध्वर॑ति शोचिष्केश॒स॒त्तमी॑मह॒ इत्या॑ह पवित्र॑मे॒वैतद्य॑जमान॒-
मे॒वैतया॑ पवयति॒ समि॑द्धो अ॒ग्न आ॒हुते॒त्याह॑ परि॒धिमे॒वैतं॑ परि॒ दधा॑-
त्य॒स॒क॑न्दाय॒ यद॑त॒ ऊ॒र्ध्वम॑भ्याद॒ध्याद्य॑था॒ बहिः॑ परि॒धि स॒क॑न्दति
ता॒दृगे॒व तत्र॑यो॒ वा अ॒ग्नयो॑ हव्य॒वाह॑नो दे॒वानां॑ कव्य॒वाह॑नः पि॒तृणां॑
स॒हर॑क्षा॒ अस॑राणां॒ त ए॒तर॑ह्याश॒स॒न्ते मां व॑रिष्यते॒ मा- (४९)

मिति वृणीध्वं हव्यवाहनमित्याह य एव देवानां तं वृणीत
 आर्षेयं वृणीते बन्धोरेव नैत्यथो सन्तत्यै परसतादवाचो वृणीते
 तसंभ्रात्परसतादवाचो मनुष्यान्पितरोऽनु प्र पिपते॥ (५०)

अशान्तावाह पञ्चदशाब्रवीदन्वाहेतया वरिष्यते मामेकान्त्रिंशच्च॥ [८]

अग्रे महा असीत्याह महान् ह्येष यदग्निर्ब्राह्मणेत्याह
 ब्राह्मणो ह्येष भारतेत्याहैष हि देवेभ्यो हव्यं भरति देवेद्ध इत्याह
 देवा ह्येतमैन्धत मन्विद्ध इत्याह मनुर्ह्येतमुत्तरो देवेभ्य ऐन्द्रर्षिष्ठुत
 इत्याहरर्षयो ह्येतमस्तुवन्विप्रानुमदित इत्याह (५१)

विप्रा ह्येते यच्छुश्रुवांसः कविशस्त इत्याह कवयो ह्येते
 यच्छुश्रुवांसो ब्रह्मसंशित इत्याह ब्रह्मसंशितो ह्येष घृताहवन
 इत्याह घृताहुतिर्ह्यसंघ प्रियतमा प्रणीर्यज्ञानामित्याह प्रणीर्येष
 यज्ञानां रथीरध्वराणामित्याहैष हि देवरथोऽतूर्तो होतेत्याह न
 ह्येतं कश्चन (५२)

तरति तूर्णिर्हव्यवाडित्याह सर्वं ह्येष तरत्यास्पात्रं
 जुहूर्देवानामित्याह जुहूर्ह्येष देवानां चमसो देवपान
 इत्याह चमसो ह्येष देवपानोऽरा इवाग्ने नेमिर्देवास्त्वं
 परिभूरसीत्याह देवान् ह्येष परिभूर्यद्भ्यादा वह देवान्देवयते
 यजमानायेति भ्रातृव्यमसंभै (५३)

जनयेदा वह देवान् यजमानायेत्याह यजमानमेवैतेन वर्धय-
 त्यग्निमग्ना आ वह सोममा वहेत्याह देवता एव तद्यथापूर्वमुप
 ह्वयत आ चाग्ने देवान् वह सुयजा च यज जातवेद इत्याहाग्निमेव
 तत्सः श्यति सोऽस्य सः शितो देवेभ्यो हव्यं वहत्यग्निर्होते-
 (५४)

त्याहाग्निर्वै देवानाः होता य एव देवानाः होता तं वृणीते
 सभो वयमित्याहाऽऽत्मानमेव सत्त्वं गमयति साधु ते
 यजमान देवतेत्याहाऽऽशिषमेवैतामा शास्ते यद्व्याद्योऽग्निः
 होतारमवृथा इत्यग्निर्नोभयतो यजमानं परि गृहीयात् प्रमायुक्तः
 स्याद्यजमानदेवत्या वै जुहूर्भ्रातृव्यदेवत्योपभृद्- (५५)

यद्वे इव ब्रूयाद्भ्रातृव्यमसभै जनयेद् घृतवतीमध्वर्यो
 सुचमास्यस्वेत्याह यजमानमेवैतेन वर्धयति देवायुवमित्याह
 देवान् ह्येषावति विश्ववामित्याह विश्वः ह्येषावतीडामहै देवाः
 ईडेन्यान्नमस्याम नमस्यान् यजाम यज्ञियानित्याह मनुष्या
 वा ईडेन्याः पितरो नमस्या देवा यज्ञिया देवता एव तद्यथाभागं
 यजति॥ (५६)

विप्रानुमदित इत्याह चनासभै होतोपभृद्देवता एव त्रीणि च॥ [९]

त्रीः सत्तृचाननु ब्रूयाद्राजन्यस्य त्रयो वा अन्ये
 राजन्यात्पुरुषा ब्राह्मणो वैश्यः शूद्रस्तानेवासम्भानुंकान्करोति

पञ्चदशानु ब्रूयाद् राजन्यसञ्च पञ्चदशो वै राजन्यः स्वं
 एवैनं सतोमे प्रतिष्ठापयति त्रिष्टुभा परिं दध्यादिन्द्रियं वै
 त्रिष्टुगिन्द्रियकामः खलु वै राजन्यो यजते त्रिष्टुभैवासंभो इन्द्रियं
 परिं गृह्णाति यदि कामयेत (५७)

ब्रह्मवर्चसमस्त्विति गायत्रिया परिं दध्याद्ब्रह्मवर्चसं
 वै गायत्री ब्रह्मवर्चसमेव भवति सप्तदशानु ब्रूयाद्वैश्यसञ्च
 सप्तदशो वै वैश्यः स्वं एवैनं सतोमे प्रतिष्ठापयति
 जगत्या परिं दध्याज्जागता वै पशवः पशुकामः खलु वै
 वैश्यो यजते जगत्यैवासंभै पशून्परिं गृह्णात्येकविंशतिमनु
 ब्रूयात्प्रतिष्ठाकामसञ्चैकविंशः सतोमानां प्रतिष्ठा प्रतिष्ठित्यै (५८)

चतुर्विंशतिमनु ब्रूयाद्ब्रह्मवर्चसकामसञ्च चतुर्विंशत्यक्षरा
 गायत्री गायत्री ब्रह्मवर्चसं गायत्रियैवासंभै ब्रह्मवर्चसमव रुन्धे
 त्रिंशतमनु ब्रूयादन्नकामसञ्च त्रिंशदक्षरा विराडन्न विराड्विरा-
 जैवासंभो अन्नाद्यमव रुन्धे द्वात्रिंशतमनु ब्रूयात्प्रतिष्ठाकामसञ्च
 द्वात्रिंशदक्षरानुष्टुगनुष्टुप्छन्दसां प्रतिष्ठा प्रतिष्ठित्यै षट्त्रिंशतमनु
 ब्रूयात्पशुकामसञ्च षट्त्रिंशदक्षरा बृहती बारहताः पशवो
 बृहत्यैवासंभै पशू- (५९)

नव रुन्धे चतुश्चत्वारिंशतमनु ब्रूयादिन्द्रियकामसञ्च
 चतुश्चत्वारिंशदक्षरा त्रिष्टुगिन्द्रियं त्रिष्टुप्रिष्टुभैवासंभो इन्द्रियमव
 रुन्धेऽष्टाचत्वारिंशतमनु ब्रूयात्पशुकामसञ्चाष्टाचत्वारिंशदक्षरा

जगती जागताः पशवो जगत्यैवासंभै पशूनव रुन्धे
 सर्वाणि छन्दांस्यनु ब्रूयाद्ब्रूयाजिनः सर्वाणि वा
 एतस्य छन्दांस्यवरुद्धानि यो बहुयज्यपरिमितमनु
 ब्रूयादपरिमितस्यावरुद्धौ॥ (६०)

कामयैतु प्रतिष्ठित्यै पशून्सप्तचत्वारिंशच्च॥ [१०]

निर्वीतं मनुष्याणां प्राचीनावीतं पितॄणामुपवीतं देवानामुप
 व्ययते देवलक्ष्ममेव तत्कुरुते तिष्ठन्नन्वाह तिष्ठन् ह्याश्रुततरं
 वदति तिष्ठन्नन्वाह सवर्गस्य लोकस्याभिजित्या आसीनो
 यजत्यस्मिन्नेव लोके प्रति तिष्ठति यत्क्रौञ्चमन्वाहाऽऽसुरं
 तद्यन्मन्द्रं मानुषं तद्यदन्तरा तत्सदेवमन्तरानूच्य सदेवत्वाय
 विद्वांसो वै (६१)

पुरा होतारोऽभूवन्तसंभद्विधृता अध्वानोऽभूवन् पन्थानः
 समरुक्षन्नन्तर्वेद्यन्यः पादो भवति बहिर्वेद्यन्योऽथान्वाहाध्वनां
 विधृत्यै पथामसंरोहायाथौ भूतं चैव भविष्यच्चाव रुन्धे-
 ऽथो परिमितं चैवापरिमितं चाव रुन्धेऽथौ ग्राम्याश्चैव
 पशूनांरण्याश्चाव रुन्धेऽथौ (६२)

देवलोकं चैव मनुष्यलोकं चाभि जयति देवा वै
 सामिधेनीरनूच्य यज्ञं नान्वपश्यन्स प्रजापतिस्तूष्णीमाधार-
 माधारयत्ततो वै देवा यज्ञमन्वपश्यन् यत्तूष्णीमाधारमाधारयति

य॒ज्ञसं॒घ्नानु॒ख्यात्या॒ अथो॑ स॒ामिधे॒नीरे॒वाभ्य॑न॒त्तलू॑क्षो भवति॒ य
ए॒वं वेदा॑थो॒ त॒र्पय॑त्ये॒वैना॒स॒त्तृप्य॑ति प्र॒जया॑ प॒शुभि॒र् (६३)

य ए॒वं वेद॑ यदेक॑याघा॒रये॑देका॑ प्रीणीया॒द्यद्वा॒भ्यां द्वे
प्रीणीया॒द्यत्ति॑सृ॒भिर॑ति॒ तद्वैच॑ये॒न्मन॑सा॒ घा॑रयति॒ मन॑सा॒
ह्यना॑प्तमा॒प्यते॑ ति॒र्यश्च॒मा घा॑रयत्य॒द्यम्ब॑द्वारं॒ वाक्च॒ मन॑श्चा॒र्तीये॒ताम॒हं
दे॒वेभ्यो॑ ह॒व्यं वे॒हामी॑ति॒ वाग॑ब्रवीद॒हं दे॒वेभ्य॑ इति॒ मन॑स॒त्तौ
प्र॒जाप॑तिं प्र॒श्नमै॑ता॒ं स॒ोऽब्र॑वीत् (६४)

प्र॒जाप॑तिर्दूतीरे॒व त्वं मन॑सोऽसि॒ यद्धि॑ मन॑सा॒ ध्या॑यति॒
तद्वा॒चा वद॑तीति॒ तत्खलु॑ तुभ्यं॒ न वा॒चा जु॑हव॒न्नित्य॑ब्रवीत्
तसं॒भ्रान्मन॑सा॒ प्र॒जाप॑तये जुह॒ति मन॑ इव॒ हि प्र॒जाप॑तिः
प्र॒जाप॑ते॒राप्त्यै॑ परि॒धीन्थ॑स॒म्मा॑र्ष्टि पु॒नात्ये॑वैना॒न्निर्म॑ध्यमं॒ त्रयो॑ वै
प्रा॒णाः प्रा॒णाने॒वाभि॑ ज॒यति॑ त्रि॒र्दक्षि॑णार्धं॒ त्रयं॑ - (६५)

इ॒मे लो॒का इ॒माने॒व लो॒कान॑भि॒ ज॒यति॑ त्रि॒रुत्तरा॑र्धं॒ त्रयो॑ वै
दै॒व्यानाः॑ पन्था॒नस॑त्ताने॒वाभि॑ ज॒यति॑ त्रि॒रुप॑ वाजयति॒ त्रयो॑ वै
दै॒वलो॒का दै॒वलो॒काने॒वाभि॑ ज॒यति॑ द्वा॒दश॑ स॒म्पद्य॑न्ते द्वा॒दश॑ मा॒साः
सं॒वत्स॑रः सं॒वत्स॑रमे॒व प्री॑णात्यथो॒ सं॒वत्स॑रमे॒वासं॒भ्रा
उप॑ दधाति॒ स॒ुव॑र्गसं॒घ्यं लो॒कसं॒घ्यं स॒म॑ष्ट्या आघा॒रमा॑ घा॒रय॑ति
ति॒र इ॒व (६६)

वै स॒ुव॑र्गो लो॒कः स॒ुव॑र्गमे॒वासं॒भ्रै लो॒कं प्र॑ रोचयत्यृजुमा

घारयत्यृजुरिव हि प्राणः सन्ततमा घारयति प्राणानामन्नाद्यसञ्च
 सन्तत्या अथो रक्षसामपंहत्यै यं कामयेत प्रमायुक्तः सञ्चादिति
 जिह्वं तसञ्चा घारयेत्प्राणमेवासञ्चा जिह्वं नयति ताजक्प्र मीयते
 शिरो वा एतद्यज्ञसञ्च यदाघार आत्मा ध्रुवा- (६७)

ऽऽघारमाघार्य ध्रुवाः समनक्त्यात्मन्नेव यज्ञसञ्च शिरः
 प्रति दधात्यग्निर्देवानां दूत आसीद्वैव्योऽसुराणां तौ प्रजापतिं
 प्रश्नमैताः स प्रजापतिर्ब्राह्मणमब्रवीदेतद्वि ब्रूहीत्या श्रावयेतीदं
 देवाः शृणुतेति वाव तदब्रवीदग्निर्देवो होतेति य एव देवानां
 तमवृणीत ततो देवा- (६८)

अभवन्परासुरा यसञ्चैवं विदुषः प्रवरं प्रवृणते भवत्यात्मना
 परासञ्च भ्रातृव्यो भवति यद्ब्राह्मणश्चाब्राह्मणश्च प्रश्नमेयातां
 ब्राह्मणायाधि ब्रूयाद्यद्ब्राह्मणायाध्याहाऽऽत्मनेऽध्याह यद्ब्राह्मणं
 पराहाऽऽत्मानं पराह तसञ्चाद्ब्राह्मणो न परोच्यः॥ (६९)

वा आरण्याश्चाव रुन्धेऽथौ पशुभिः सोऽब्रवीदक्षिणार्ध्यन्नयं इव ध्रुवा देवाश्चत्वारिंशच्च॥ [११]

आयुष्ट आयुर्दा अग्र आ प्यायसंस्व सं तेऽव ते हेड उदुत्तमं
 प्र णो देव्या नो दिवोऽग्नाविष्णू अग्नाविष्णू इमं मे वरुण तत्त्वा
 याम्युदु त्यं चित्रम्। अपां नपादा ह्यसंथादुपस्थं जिह्वानामूर्ध्वो
 विद्युतं वसानः। तसञ्च ज्येष्ठं महिमानं वहन्तीरुहिरण्यवर्णाः परि
 यन्ति यहीः। स- (७०)

म॒न्या य॒न्त्युप॑ य॒न्त्यन्याः॑ स॒मा॒नमूर्ध्वं॑ न॒द्यः पृ॒णन्ति॑। तमू॒
 शुचि॑ः शुच॑यो दी॒दिवा॑ स॒मा॒पां नपा॑त् परि॑ तस॒त्थुरा॑पः।
 तमस॑भैरा युव॒तयो॑ युवा॑नं म॒र्मृज्य॑मा॒नाः परि॑ य॒न्त्यापः॑।
 स शु॒क्रेण॑ शि॒क्रना॑ रेवद॒ग्निर्दी॒दाया॑नि॒ध्मो घृ॒तनि॑र्णिग॒फ्सु॑।
 इन्द्रा॑वरु॒णयो॒रहः॑ स॒म्राजो॑रव॒ आ वृ॑णे। ता नो॑ मृ॒डात॑ ई॒दृशै॑।
 इन्द्रा॑वरुणा युवम॑ध्व॒राय॑ नो (७१)

वि॒शे जना॑य॒ महि॑ शर्म॒ यच्छ॑तम्। दी॒र्घप्र॑यज्यु॒मति॑ यो व॑नुष्यति॒
 व॒यं ज॑येम॒ पृ॒तना॑सु॒ दृढाः॑। आ नो॑ मि॒त्रावरु॑णा प्र बा॒हवा॑। त्वं
 नो॑ अ॒ग्ने वरु॑णस॒न्ध वि॒द्वान् दे॒वस॑न्ध॒ हेडो॑ऽव॒ यास॑ि॒सीष्ठाः॑।
 यजि॑ष्ठो वह्नि॒तमः॑ शोशु॑चानो॒ विश्वा॑ द्वे॒षाः स॑ि प्र मु॒मुग्ध्य॑स॒न्भत्।
 स त्वं नो॑ अ॒ग्नेऽव॑मो भ॒वोती॑ नेदि॒ष्ठो अ॒स॑न्धा उ॒षसो॑ व्यु॒ष्टौ।
 अ॒व॑ यक्ष्व नो॒ वरु॑णः (७२)

ररा॑णो वी॒हि मृ॒डीकः॑ स॒हुवो॑ न ए॒धि। प्रप्रा॑यम॒ग्निर्भ॑रतस॒न्ध
 शृ॒ण्वे वि॒ यथ॑स॒ूर्यो॑ न रोच॑ते बृ॒हद्वाः॑। अ॒भि यः पू॑रुं पृ॒तना॑सु॒
 तस॑त्थौ दी॒दाय॑ दै॒व्यो अ॒ति॑थिः शि॒वो नः॑। प्र ते॑ यक्षि प्र ते॑ इ॒यमि॑
 मन्म॑ भुवो॒ यथा॑ व॒न्द्यो नो॑ हवै॒षु। ध॒न्वन्नि॒व प्र॒पा अ॑सि॒ त्वम॑ग्र॒
 इ॒यक्ष॑वै पू॒रवै॑ प्र॒त्न राज॑न्। (७३)

वि पाज॑सा॒ वि ज्योति॑षा। स त्वम॑ग्ने प्रती॑केन॒ प्रत्यो॑ष
 यातु॑धान्यः। उ॒रु॒क्षये॑षु दीद्य॑त्। तः स॒ुप्रती॑कः स॒ुदृशः॑

स॒वञ्च॒मवि॒द्वारं॑ स॒ो वि॒दुष्ट॑रं स॒पेमा॑ । स॒ यक्ष॑द्वि॒श्वो व॒युना॑नि
वि॒द्वान्म॒ हव्य॑म॒ग्निर्मृ॒तैषु॑ वोचत् । अ॒हो॒मुचै॑ वि॒वेष॑ यन्मा॒ वि नं
इ॒न्द्रेन्द्र॑ क्ष॒त्रमिन्द्रि॒याणि॑ शत॒क्रतोऽनु॑ ते दायि॥ (७४)

य॒हीः स॒मध्व॑रायं नो वरु॑णं राज॒ञ्छु श्व॑तु॒श्चत्वारि॑श॒च्च॥ [१२]

[स॒मिध॑श्चक्षु॒षी प्र॒जाप॑तिराज्यं देव॒स॒ंघं स॒प्फ॒ग्यम्ब्र॑ह्मवा॒दिनो॑ऽद्वि॒श्वे स॒त्रयो॑ मनुः पृथि॒व्याः प॒शवो॑ऽग्नीधे
दे॒वा वै य॒ज्ञस॑ंघं यु॒क्ष्वोश॑न्त॒स्त्वा द्वा॑दश]

This PDF was downloaded from <http://stotrasamhita.github.io>.

GitHub: <http://stotrasamhita.github.io> | <http://github.com/stotrasamhita>

Credits: <http://stotrasamhita.github.io/about/>